

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

17 січня 2019 р.

Київ

№ 23-р

Про визнання підтримки суб'єктів господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 16.01.2019 № 500-01/19-п та повідомлення про нову державну допомогу, надіслане листом Житомирської міської ради від 06.11.2018 № 17/8249 (вх. № 923-ПДД від 09.11.2018), та додаткову інформацію, надіслану листами від 10.12.2018 № 17/8947 (вх. № 5-01/15105 від 12.12.2018) та від 11.01.2019 № 17/163 (вх. № 5-01/360 від 11.01.2019), яке було подано на виконання статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) Листом від 06.11.2018 № 17/8249 (вх. № 923-ПДД від 09.11.2018) Житомирською міською радою відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Антимонопольним комітетом України листом від 23.11.2018 № 500-29/05-15562 залишено Повідомлення без руху та запитано додаткову інформацію. Листами від 10.12.2018 № 17-8947 (вх. № 5-01/15105 від 12.12.2018) та від 11.01.2019 № 17/163 (вх. № 5-01/360 від 11.01.2019) Житомирською міською радою надано додаткову інформацію до Повідомлення.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧІВ ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (3) Житомирська міська рада (10025, м. Житомир, майдан ім. С. П. Корольова, 4/2, Житомирської обл., ідентифікаційний код юридичної особи 04053625).

2.2. Отримувач підтримки

- (4) Комунальне підприємство «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» Житомирської міської ради (далі – КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління») (10002, м. Житомир, вул. Вітрука, 11, Житомирська обл., ідентифікаційний код юридичної особи 03328310).

2.2. Мета (ціль) підтримки

- (5) Метою (ціллю) підтримки є:

- сприяння окремим видам господарської діяльності;
- розвиток міської мережі електротранспорту;
- розвиток інфраструктури для утримання та обслуговування рухомого складу електротранспорту.

2.3. Очікуваний результат

- (6) Оновлення та збільшення кількості рухомого складу електротранспорту.
- (7) Екологічно збалансований розвиток території міста.
- (8) Будівництво нової тролейбусної лінії протяжністю 4,5 км.
- (9) Ремонт застарілої контактної мережі.

2.4. Форма підтримки

- (10) Гарантія.

2.5. Обсяг підтримки

- (11) Місцева гарантія забезпечує виконання зобов'язань позичальника за кредитним договором, укладеним із кредитором, основними умовами якого є:
обсяг та валюта кредиту – 10 000 000 євро або еквівалент національної валюти за офіційним курсом Національного банку України на дату зарахування коштів на рахунок позичальника;
строк кредиту – 13 років;
гарантія покриває 100 відсотків кредитної суми.
Плата позичальника за отримання місцевої гарантії встановлена в розмірі однієї гривні в місяць на строк надання кредиту.

2.6. Підстава для надання підтримки

- (12) Бюджетний кодекс України.
- (13) Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
- (14) Закон України «Про міський електричний транспорт».
- (15) Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання місцевих гарантій».
- (16) Рішення Житомирської міської ради від 18.12.2017 № 865 «Про затвердження (ратифікацію) Угоди про підготовку кредитного фінансування між Житомирською міською радою, комунальним підприємством «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» Житомирської міської ради та Європейським Банком Реконструкції та Розвитку».

- (17) Рішення Виконавчого комітету Житомирської міської ради від 10.10.2018 № 1069 «Про затвердження висновку щодо доцільності залучення кредиту від Європейського банку реконструкції та розвитку для реалізації інвестиційного проекту «Проект модернізації громадського тролейбусного транспорту м. Житомир» під гарантію Житомирської міської ради».
- (18) Наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 № 977 «Про погодження обсягу та умов надання місцевої гарантії Житомирською міською радою у 2018 році».
- (19) Договір про погашення заборгованості за виконання гарантійних зобов'язань від 07.11.2018.
- (20) Проект договору гарантії, відшкодування та підтримки проекту між Житомирською міською радою та Європейським банком реконструкції та розвитку.
- (21) Кредитний договір між комунальним підприємством «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» Житомирської міської ради та Європейським банком реконструкції та розвитку від 29.11.2018 (далі – Кредитний договір).

2.7. Тривалість підтримки

- (22) З II кварталу 2019 по I квартал 2032 року.

3. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО УМОВ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ

- (23) Місцева гарантія Житомирської міської ради надається для забезпечення боргових зобов'язань КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» за кредитним договором для реалізації інвестиційного проекту «Проект модернізації громадського тролейбусного транспорту м. Житомир» (далі – Проект), метою якого є підвищення якості надання послуг з перевезення пасажирів міським електротранспортом, створення умов для сталого функціонування та розвитку наявної мережі міського електротранспорту шляхом оновлення рухомого складу електротранспорту КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління».
- (24) Умовами Кредитного договору передбачається закупівля до 50 одиниць нових тролейбусів, запчастин, інструментів та пов'язаного обладнання для обслуговування та діагностики, а також відновлення та модернізація пов'язаної інфраструктури, розширення тролейбусної мережі в рамках постійної роботи над реструктуризацією та оптимізацією послуг громадського транспорту в місті.
- (25) Разом з тим, Проектом передбачається закупівля 49 тролейбусів із запасними частинами, діагностичним обладнанням та мийним комплексом. Із числа нових тролейбусів 30 одиниць будуть використані для покриття недостачі рухомого складу електротранспорту, 19 одиниць – для заміни та списання старого рухомого складу. Крім закупівлі тролейбусів, у рамках проекту планується будівництво нової тролейбусної лінії протяжністю 4,5 км.
- (26) Нові тролейбуси будуть мати низькопідлоговий кузов, економну компактну безконтактну систему управління на напівпровідникових приладах з мікропроцесорним управлінням, пневматичну підвіску з електронним управлінням, систему ABS, електронну інформаційну систему, систему створення мікроклімату в кабіні водія і пасажирському салоні. Нові тролейбуси будуть відповідати чинним нормам щодо безпеки, економічності та комфортності.
- (27) Безпеку буде гарантовано завдяки дотриманню вимог пожежної безпеки згідно з ДСТУ 4706:2006 та електробезпеки згідно з ДСТУ 4398:2005:

- потрійна ізоляція на входах у тролейбус;
 - електричні установки з подвійною ізоляцією;
 - ізоляція корпусу та дверей;
 - індикація на пульті у водія, що вказує на коректність роботи системи ізоляції електроприладів.
- (28) Економічність буде забезпечено завдяки довговічності експлуатації кузова (не менше 12 років), його конструктивних елементів (не менше 2-6 років), а також економічному енергоспоживанню за рахунок застосування системи управління тягового двигуна (IGBT) та системи рекуперації електричної енергії.
- (29) Комфортність буде забезпечено:
- низькою підлогою (сходинок не вище 340 мм);
 - системою «кнілінгу» (опускання тролейбуса на зупинках до 70 мм над дорожнім полотном);
 - системою плавного гальмування (ABS);
 - низьким рівнем шуму в тролейбусах під час поїздки;
 - пандусами та місцями для осіб з обмеженими можливостями;
 - кондиціонерами та системою опалення;
 - інформаційними табло та іншими видами зв'язку.
- (30) Місцева гарантія забезпечує виконання зобов'язань позичальника Кредитним договором, укладеним із кредитором, основними умовами якого є:
- обсяг та валюта кредиту – 10 000 000 євро або еквівалент національної валюти за офіційним курсом Національного банку України на дату зарахування коштів на рахунок позичальника, в тому числі:
 - 9 000 000 євро – за рахунок капітальних ресурсів Європейського банку реконструкції та розвитку (далі – ЄБРР);
 - 1 000 000 євро – за рахунок капітальних ресурсів ЄБРР з Фонду чистих технологій;
 - строк кредиту – 13 років (включаючи пільговий період до 3 років), погашення здійснюється рівними платежами кожні шість місяців (20 платежів);
 - плата за користування залученими коштами від ЄБРР складається з двох частин:
 - шестимісячна Європейська міжбанківська ставка рол позиції (Euribor) плюс маржа у розмірі не більше 6 відсотків на рік з можливістю зниження залежно від кредитного рейтингу міста Житомира та досягнення позичальником показників тарифів та фінансових боргових коефіцієнтів, які задовольняють ЄБРР;
 - 0,75 відсотка на рік плата за користування залученими коштами від ЄБРР з Фонду чистих технологій;
 - плата за користування залученими коштами здійснюється у строки та разом із платежами погашення кредиту згідно з умовами, установленими договором.
- (31) Місцева гарантія діє протягом строку дії Кредитного договору (13 років). Плата позичальника за отримання місцевої гарантії встановлена в розмірі однієї гривні в місяць на строк надання кредиту. Позичальника звільнено від зобов'язання надавати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за місцевою гарантією.
- (32) Статтею 3.01 Кредитного договору передбачено, що позичальник (КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління») повинен використовувати всі суми, позичені ним за цим Договором на фінансування Проекту.
- (33) Статтею 5.01 Кредитного договору передбачено, що позичальник (КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління») виконує Проект відповідно

до плану реалізації Проекту, який надано позичальником ЄБРР, зі всіма змінами, погодженими ЄБРР у письмовій формі, і забезпечує використання фінансування згідно з планом фінансування виключно на Проект.

- (34) Відповідно до статті 5.08 Кредитного договору, крім випадків, коли інше погоджено з ЄБРР, позичальник (КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління») має забезпечити аби всі товари, роботи, послуги, необхідні для Проекту та які мають фінансуватися за рахунок коштів кредиту і гранту, закуповувалися відповідно до принципів та правил ЄБРР щодо закупівель та аби застосовувалися такі правила:
- товари, роботи та послуги (крім послуг консультантів, які включені відповідно до статті 5.08 (с)), закупаються через відкритий тендер;
 - в цілях підпункту (а) цієї статті, процедури проведення відкритого тендера викладені в розділі 3, статтях 1, 2 та 3 принципів та правил ЄБРР щодо закупівель;
 - консультанти, які будуть найняті на роботу позичальником для надання допомоги в проведенні Проекту, будуть обрані відповідно до процедур, що викладені в розділі 3, статті 5 принципів та правил ЄБРР щодо закупівель;
 - усі контракти підлягають попередньому перегляду ЄБРР відповідно до процедур перегляду, визначених у принципах та правилах ЄБРР щодо закупівель.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (35) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (36) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (37) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

4.1. Особливості здійснення повноважень органами місцевого самоврядування під час надання гарантій

- (38) Підпунктом 1 пункту «а» статті 29 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлено, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження управління в межах, визначених радою, майном, що належить до комунальної власності відповідних територіальних громад.

- (39) Відповідно до частини другої статті 17 Бюджетного кодексу України місцеві гарантії можуть надаватися за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної міської ради для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання – резидентів України, що належать до комунального сектору економіки, розташовані на відповідній території та здійснюють на цій території реалізацію інвестиційних проектів, метою яких є розвиток комунальної інфраструктури або впровадження ресурсозберігаючих технологій.
- (40) Відповідно до частини третьої статті 17 Бюджетного кодексу України державні/місцеві гарантії надаються на умовах платності, строковості, а також забезпечення виконання зобов'язань у спосіб, передбачений законом.
- (41) Обов'язковою умовою надання місцевої гарантії є укладення договору між відповідним місцевим фінансовим органом та суб'єктом господарювання про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед територіальною громадою міста за виконання гарантійних зобов'язань. Істотними умовами такого договору мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання:
- внести плату за надання місцевої гарантії;
 - надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за гарантією;
 - відшкодувати витрати місцевого бюджету, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань;
 - сплатити пеню за прострочення відшкодування зазначених витрат. Пеня нараховується за кожний день прострочення сплати заборгованості у національній валюті з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день нарахування пені;
 - надати гаранту права на договірне списання банком коштів із рахунків суб'єкта господарювання на користь гаранта.
- (42) Державні (місцеві) гарантії не надаються для забезпечення боргових зобов'язань суб'єктів господарювання, якщо безпосереднім джерелом повернення кредитів (позик) передбачаються кошти державного (місцевого) бюджету (крім боргових зобов'язань, що виникають за кредитами (позиками) від міжнародних фінансових організацій).
- (43) Відповідно до пункту 2 Порядку надання місцевих гарантій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 № 541 (далі – Порядок надання місцевих гарантій), місцеві гарантії надаються на підставі рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим або відповідної міської ради, яке повинно містити такі відомості:
- назву інвестиційного проекту, для виконання (реалізації) якого залучається кредит (позика) під гарантію;
 - умови надання кредиту (позики) - обсяг, строк, відсотки за користування кредитом (позикою) та строки їх сплати;
 - строк надання гарантії;
 - розмір і вид забезпечення виконання боргових зобов'язань позичальника;
 - розмір плати за надання гарантії.
- (44) Згідно з пунктом 4 Порядку надання місцевих гарантій обсяг та умови надання місцевих гарантій погоджуються з Міністерством фінансів України шляхом

надсилання Верховною Радою Автономної Республіки Крим або міською радою, що має намір надати місцеву гарантію, письмового повідомлення.

- (45) Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 № 70 затверджено Порядок підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями. Важливою умовою надання гарантій є укладення договору між Міністерством фінансів України (відповідним місцевим фінансовим органом) та суб'єктом господарювання про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) у випадку настання виплат за гарантією.

4.2. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (46) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (47) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону, дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (48) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (49) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (50) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і,

- з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
- повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (51) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (52) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (53) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично, дорученого їм спеціального завдання.
- (54) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № C-280/00 *Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrs-gesellschaft Altmark GmbH*, умовою застосування статті 87 (1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію.
- (55) Проте державне фінансування, призначене для надання міських, заміських чи регіональних транспортних послуг, не підпадає під дію цього положення, якщо таке фінансування розглядається як компенсація за послуги, що надаються суб'єктами-одержувачами для здійснення публічних обов'язків. Для застосування цього критерію мають бути виконані такі умови:
- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання під час надання послуг загального економічного інтересу;
 - суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедури не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання і який належним чином

забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

4.3. Вимоги до компенсації витрат, пов'язаних із послугами громадського транспорту

- (56) У статті 4 Закону України «Про міський електричний транспорт» вказано, що оплата транспортних послуг проводиться безпосередньо пасажиром та замовником.
- (57) Відповідно до частини першої статті 5 цього ж Закону основною формою транспортного обслуговування населення є перевезення трамваями і тролейбусами за маршрутами, а метрополітемом, швидкісним трамваем – за лініями відповідно до затверджених в установленому порядку транспортних схем міст (регіонів).
- (58) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про міський електричний транспорт» державна політика у сфері міського електричного транспорту проводиться на засадах:
- доступності транспортних послуг для усіх верств населення;
 - пріоритетності розвитку міського електричного транспорту у містах з підвищеним рівнем забруднення довкілля та курортних регіонах;
 - створення сприятливих умов для виробництва вітчизняного рухомого складу та його удосконалення;
 - безбиткової роботи перевізників.
- (59) Статтею 11 цього Закону встановлено, що відносини замовників з перевізниками регулюються законодавством, а також договором про організацію надання транспортних послуг.
- (60) Згідно з частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт» установлення тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення безбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.
- (61) Згідно зі статтею 93 Договору ЄС допомога суб'єктам господарювання визнається сумісною з положеннями Договору ЄС, якщо вона забезпечує потреби координації транспорту або якщо вона є відшкодуванням за виконання окремих зобов'язань, притаманних поняттю громадської послуги.
- (62) Пунктом 5 преамбули Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23.10.2007 про послуги громадського транспорту з перевезення пасажирів залізницею і автомобільними шляхами (далі – Регламент) встановлено, що компетентні органи держав-членів повинні бути здатними забезпечувати надання послуг громадського пасажирського транспорту, зокрема, шляхом застосування таких механізмів:
- надання ексклюзивних прав на здійснення цих послуг підприємствам – надавачам публічних послуг;
 - фінансової компенсації витрат підприємствам, що надають такі послуги;
 - визначення загальних правил функціонування громадського транспорту, що застосовуються для всіх підприємств.

- (63) Пунктом 27 преамбули Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати громадські послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації. У тих випадках, коли орган державної влади укладає контракт про надання громадських послуг без проведення конкурентних тендерних процедур, він повинен визначити чіткі правила для того, щоб розмір компенсації був адекватним з огляду на забезпечення бажаного рівня ефективності та якості послуг.
- (64) Пунктом 34 преамбули Регламенту передбачено, що компенсація витрат надавачам послуг громадського пасажирського транспорту має бути такою, щоб підприємства, відповідальні за надання громадських послуг, працювали на принципах та умовах, які дозволяють їм виконувати відповідні завдання. Така компенсація може визнаватися сумісною з правилами державної допомоги за певних умов. По-перше, вона має надаватися саме для забезпечення послуг, що становлять загальний інтерес. По-друге, для уникнення спотворення економічної конкуренції вона не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат, понесених у зв'язку з наданням таких послуг, з урахуванням отриманого доходу та розумного прибутку.
- (65) Відповідно до статті 2 Регламенту громадський пасажирський транспорт – це послуги загального економічного інтересу у сфері пасажирського транспорту, що надаються громадянам на недискримінаційній та постійній основі.
- (66) Згідно зі статтею 2 Регламенту компенсація за надання громадських послуг означає будь-яку вигоду, в тому числі фінансову, надану безпосередньо або опосередковано компетентним органом влади за рахунок державних коштів протягом періоду виконання зобов'язань про надання громадських послуг або пов'язаних із періодом, в якому ці послуги надавалися.
- (67) Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання громадських послуг повинен містити:
- чітко визначені зобов'язання щодо громадських послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, та наявність будь-яких ексклюзивних прав;
 - механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.
- (68) Тривалість дії договору не повинна перевищувати 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту залізничними рейсами.
- (69) У разі потреби, з урахуванням умов зносу активів, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків, якщо підприємство закупає ці активи самостійно, які є значними щодо загальних активів, необхідних для здійснення виключно послуг пасажирського транспорту, що підпадають під дію договору. Якщо це обґрунтовано витратами, які впливають із певної географічної ситуації у найвіддаленіших регіонах, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків.

- (70) Відповідно до пункту 2 статті 5 Регламенту будь-який компетентний орган місцевого самоврядування, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту, а також може прямо укласти договори про надання громадських послуг із відокремленими підприємствами, щодо яких орган місцевого самоврядування здійснює такий же контроль, яким він володіє по відношенню до власних підрозділів. Якщо компетентний місцевий орган влади приймає відповідне рішення, у такому разі застосовується таке:
- при вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органа влади в керівних або наглядових органах, права власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями підприємства;
 - підконтрольні органу влади підприємства, що надають послуги громадського пасажирського транспорту, не мають права брати участь у тендерних процедурах, предметом яких є надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.
- (71) Відповідно до частини третьої статті 8 Закону України «Про міський електричний транспорт» органи місцевого самоврядування, зокрема, створюють належні дорожні умови для здійснення перевезень, реалізують заходи з розвитку, вдосконалення та облаштування маршрутної мережі, виконують інші функції щодо створення безпечних умов діяльності у сфері міського електричного транспорту згідно із законодавством.
- (72) Умовами Кредитного договору передбачається закупівля до 50 одиниць нових тролейбусів, запчастин, інструментів та пов'язаного обладнання для обслуговування та діагностики, а також відновлення та модернізація пов'язаної інфраструктури, розширення тролейбусної мережі в рамках постійної роботи над реструктуризацією та оптимізацією послуг громадського транспорту в місті.
- (73) Отже, місцева гарантія надається для забезпечення виконання боргових зобов'язань за запозиченням, залученим КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління», для реалізації Проекту, що фінансується ЄБРР. Проектом передбачається закупівля 49 тролейбусів із запасними частинами, діагностичним обладнанням та мийним комплексом. Із числа нових тролейбусів 30 одиниць будуть використані для покриття недостачі рухомого складу електротранспорту, 19 одиниць – для заміни та списання старого рухомого складу. Нові тролейбуси будуть мати низькопідлоговий кузов, економну компактну безконтактну систему управління на напівпровідникових приладах із мікропроцесорним управлінням, пневматичну підвіску з електронним управлінням, систему ABS, електронну інформаційну систему, систему створення мікрокліму в кабіні водія і пасажирському салоні; крім закупівлі тролейбусів, у рамках Проекту планується будівництво нової тролейбусної лінії протяжністю 4,5 км, що є витратами, пов'язаними з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес.
- (74) Оновлення тролейбусного парку міста Житомира та будівництво нової тролейбусної лінії, що фінансується ЄБРР та на яке надається гарантія Житомирської міської ради, необхідне для поліпшення організації та якості пасажирських перевезень електротранспортом, що є витратами, пов'язаними з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

- (75) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат.
- (76) За інформацією, поданою в Повідомленні, КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» має право використовувати кредитні кошти, які покриті гарантією, виключно на реалізацію Проекту. Крім того, положеннями Кредитного договору передбачено, що всі товари, роботи й послуги, необхідні для реалізації Проекту, будуть закуплені КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» у відповідних підрядників виключно на тендері та на умовах, передбачених правилами ЄБРР.
- (77) Гарантія, яку надає Житомирська міська рада для виконання кредитних зобов'язань КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління», буде забезпечена місцевим бюджетом міста Житомира, тобто за рахунок місцевих ресурсів.
- (78) До Повідомлення було додано, зокрема:
- рішення Виконавчого комітету Житомирської міської ради від 10.10.2018 № 1069 «Про затвердження висновку щодо доцільності залучення кредиту від Європейського банку реконструкції та розвитку для реалізації інвестиційного проекту «Проект модернізації громадського троллейбусного транспорту м. Житомир» під гарантію Житомирської міської ради»;
 - наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 № 977 «Про погодження обсягу та умов надання місцевої гарантії Житомирською міською радою у 2018 році»,
- що відповідає Порядку надання місцевих гарантій;
- договір про погашення заборгованості за виконання гарантійних зобов'язань від 07.11.2018 між Департаментом бюджету та фінансів Житомирської міської ради та КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління»,
- що відповідає Бюджетному кодексу України та Порядку підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 № 70.
- (79) Зобов'язання КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені Законом України «Про міський електричний транспорт», Статутом та Договором про організацію здійснення перевезень пасажирів міським електричним транспортом шляхом надання трансфертів перевізнику від 31.01.2018 № 1.
- (80) Відповідна правова база для обчислення компенсації витрат КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління», пов'язаних із наданням громадських послуг, передбачена частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт», яка визначає, що у разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника

компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.

- (81) Згідно з інформацією, що міститься в додаткових документах, наданих разом із Повідомленням, зокрема в Договорі про організацію здійснення перевезень пасажирів міським електричним транспортом шляхом надання трансфертів перевізнику від 31.01.2018 № 1, компенсація за транспортні послуги вирахована як різниця між вартістю наданих за звітний період транспортних послуг та обсягом власних доходів перевізника, що відповідає змісту статті 4 Регламенту.
- (82) Відповідно до інформації, надісланої додатково до Повідомлення листом Житомирської міської ради від 11.01.2019 № 17/163 (вх. № 5-01/360 від 11.01.2019), наведені в документах розрахунки КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» розраховувались на підставі фактичних витрат без урахування необхідності компенсувати витрати, які не належать до витрат міського електротранспорту, зокрема витрати на: організацію громадського харчування, здійснення професійної підготовки (перепідготовки) кваліфікованих робітників та навчання з підвищення кваліфікації працівників для власних потреб і на замовлення, надання платних послуг власникам транспортних засобів для розміщення автомобілів на території комунального підприємства, надання платних послуг з використання опор контактної мережі, розміщення реклами.
Крім того, наведені витрати, які має компенсувати Житомирська міська рада, були ретельно перевірені Житомирською міською радою.
Зокрема, фахівці Житомирської міської ради детально перевіряли витрати, що будуть компенсуватися за рахунок міського бюджету, з урахуванням умов дотримання критеріїв, установлених у рішенні Європейського суду від 24.07.2003 № C-280/00 Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, а саме в частині недопущення надмірної компенсації.
- (83) Договір про організацію надання транспортних послуг міським електричним транспортом укладається на один рік, що відповідає статті 4 Регламенту.
- (84) Відповідно до Статуту КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління», затвердженого рішенням Житомирської міської ради від 18.12.2017 № 860 (далі – Статут), суб'єкт господарювання засновано Житомирською міською радою з метою здійснення перевезень пасажирів міським електротранспортом.
- (85) Відповідно до Статуту майно КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» перебуває в комунальній власності територіальної громади міста Житомир і підпорядковане Житомирській міській раді, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.
- (86) КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» не бере участі в інших тендерах на надання послуг із перевезення пасажирів, які проводяться за межами території компетентного місцевого органу влади, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.
- (87) За інформацією, наданою Житомирською міською радою, КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» здійснює ведення окремих рахунків для обліку доходів і витрат щодо видів господарської діяльності.

- (88) Враховуючи вимогу частини четвертої статті 263 Угоди, а також пункт 1 додатка до Регламенту, Житомирська міська рада повинна розробити Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до вимог додатка до Регламенту.
- (89) Відповідно до інформації, надісланої додатково до Повідомлення листом Житомирської міської ради від 11.01.2019 № 17/163 (вх. № 5-01/360 від 11.01.2019), Житомирська міська рада планує розробку Методики розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23.10.2007 про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами.
- (90) Отже, надання місцевої гарантії для забезпечення виконання боргових зобов'язань за Кредитним договором пов'язані з компенсацією витрат за надання громадських послуг електротранспорту, які є послугами загального економічного інтересу, а тому **не є державною допомогою** відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».
- (91) Разом з тим слід зазначити, що:
- кредитні кошти, які покриваються місцевою гарантією, повинні спрямовуватись виключно на реалізацію Проекту та не можуть бути використані для здійснення комерційної діяльності КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління»;
 - використання кредитних коштів, які покриваються місцевою гарантією та спрямовані на реалізацію Проекту, для здійснення комерційної діяльності може містити ознаки державної допомоги.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2016 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, на підставі інформації, наданої Житомирською міською радою, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що надання Житомирською міською радою місцевої гарантії для забезпечення виконання боргових зобов'язань за запозиченням, залученим комунальним підприємством «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» Житомирської міської ради, для реалізації інвестиційного проекту «Проект модернізації громадського троллейбусного транспорту м. Житомир», що передбачена проектом договору гарантії, відшкодування та підтримки проекту між Житомирською міською радою та Європейським банком реконструкції та розвитку, а також Кредитним договором між комунальним підприємством «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» Житомирської міської ради та Європейським банком реконструкції та розвитку від 29.11.2018, на період з II кварталу 2019 по I квартал 2032 року **не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ